

SZERKESZTŐSÉG: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 788.

EGYETÉRTÉS

KOSSUTH FERENCZ

EÖTVÖS KÁROLY

KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, IV. VÁRMEGYE-UTCA 11. Telefon száma 706.

Mű. számunk főbb közleményei: Vezérjelenet: A drágaság. Jogbitóris. Irta: E. v. l. l. l. l. Károly.

Ha az igazságot keressük, abban találjuk meg, hogy a vidék népe még jobban szenved a drágaságtól, mert az élelmiszerek roppant tömegei épp Budapestre kerülnek, a hol aztán a hitvány spekuláció gyalázatosa visszaél az országos helyzettel.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Ha az elsőfokú bíróságnál vagy a királyi törvényszéknél, mint feleltheteli bíróságnál, bejelentett semmisségi panasz ugyanaz a bíróság visszautasítja: a visszautasító végzés ellen használt fellebbezés felülvizsgálata a királyi Curia hatáskörébe tartozik.

ha a járásbíróságnál a törvényszéknél vagy esküdtbíróknál bejelentett semmisségi panasz ugyanaz bíróság utasítja vissza: ugy a válasz sem pozitív, sem negatív irányban nem lehet kétségs. A logikai láncolat a következő:

A drágaság.

(Sz.) A székesfőváros tanácsházának díszes termében tegnap összegyűlt egy csomó főúr és tanácskötő drágaságról. Amikor ezeket az urakat összehívták, minden naiv lelkű ember azt hitte, hogy no, most már mégis csak kisütnék valami okosat az érdemes szakértőkről.

Valóságos bosszankodással olvastuk azokat a felszólalásokat, melyek elhangzottak. Mert ezek arra vallanak, hogy nálunk az embereket még a legminimális közügyek tárgyában is csupa önzés vezeti.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Minden utcasarkon, minden kávéházban, korcsmában ilyen fajta szak-tanácskozás folyik mostanában. És ha a szakértők, kiket a székesfőváros polgármestere összehívott, a díszes tanácssteremben szavarszó mellett csak a drágaságról diskuráltak: fikarcnyi-nyal se lendítettek többet a nagy mizéria megszüntetésének ügyén, mint az utcasarkokon, kávéházakban és korcsmákban gyülekező ad hoc tanácskozományok.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Eről azonban ott a főváros tanács-termében szó sem esett. De arról nem esik szó sehol. A kormány kötelessége volna, hogy védelmi vonalakat állítson föl a nép nyomorának enyhítésére.

Az Egyetértés tárczaja.

Deák Antal napidija.

— Az Egyetértés eredeti tárczaja. — Irta: EÖTVÖS KÁROLY.

Ki volt, mi volt Deák Antal? Hatvankét éve múlt, hogy ott fekszik a kehidi családi sírbolt mélyén. Azóta alig szól róla az írás. Két nemzedék született és múlt el azóta. Már Zalavármegyében is kevesen élnek, akik igazán tudják, ki volt, mi volt Deák Antal egykoron.

rá. Összesen hát kettő gyűlt össze egy ember számára. Nos hát ez a Deák Antal Pozsonyból 1827. évi május 30-áról levelet intézett sógorához Oszterháber Józsefhez Pusztá-Szent-Lászlóra Zalavármegyében. E levélben érte el az ország dolgai, a törvényhozás felelőseiről s egy csomó titkos hírről, melyről senki se tud semmit, de a melyről azért mindenki beszél mindent.

Adott neki tisztá huszárt, hogy legyen szolgálatteljőve. Adott melléje irnokot, vagy jurátust vagy kancellistát, hogy a fővot levelet irhasson a vármegyének. Pozsony város adott neki ingyen lakást is. Két szobát magának, egyet huszárnak s egyet kancellistájának.

Adott neki tisztá huszárt, hogy legyen szolgálatteljőve. Adott melléje irnokot, vagy jurátust vagy kancellistát, hogy a fővot levelet irhasson a vármegyének. Pozsony város adott neki ingyen lakást is.

Adott neki tisztá huszárt, hogy legyen szolgálatteljőve. Adott melléje irnokot, vagy jurátust vagy kancellistát, hogy a fővot levelet irhasson a vármegyének. Pozsony város adott neki ingyen lakást is.

ak és felések... BLUM SÁNDOR... áci-utca 15.

sztal-gyár... 1490...

nékül... 1900...

széde a... 1900...

ak, kik... 1900...

nglia... 1900...

ria 1900... 1900...

ános... 1900...

hapható... 1900...

na... 1900...

1900... 1900...

1900... 1900...

1900... 1900...

1900... 1900...

1900... 1900...

Asszonyok a lóversenyen.

— Egy nő levele a nőkhöz. —

Meglehetősen ritkán jutunk szóhoz mi nők a nyilvánosság előtt. Eszméinket, gondolatainkat nem terjeszthetjük úgy, mint a férfiak. Ezek a maguk önzésében és hiúságában azt mondják, hogy az eszméinket a nyilvánosság előtt való hirdetés nem is nekünk, nőeknek való. Nem akarok vitázni velük most, hogy kivételesen cézhoz jutok, mert hisz voltaképpen a nőkel akarok vitázni. Csak annyit jegyzek meg, hogy sokkal szegényebb volna a világ, ha minden eszmét, amelyet nők vetettek föl, minden jó gondolatot, amelyet nők terjesztettek, egyszerre kisélejteznék a világból. Jobb volna, ha a férfiak nagyobb szerénységre törekednének. Nemcsak nekik, de gondolataink nélkül sem tudnánk ék boldogulni.

Ez ugyebár ellentmondásnak látszik. Ha annyi jó gondolatot és eszmét terjesztettünk, akkor nem áll az, hogy oly ritkán jutunk szóhoz. Tévedés hölgytársaim! Vannak, voltak és lesznek nőiről. De ezek, bármilyen alaposak is, bármennyi szép és jó gondolataik vannak is, úgy vannak a közérdeknél, eszmékkel, mint az abszolútumban a férfiak. Egy-egy, a közéletet érintő eszmét legelőször valamely novellába csempészhet be s a sorok közé helyezi el azok számára, akik a sorok közt olvasni tudnak. Ha van, aki megérti, jó. Ha nem ért meg senki abba is bele kell nyugodni. Arra azonban nem tudok esetet, hogy nő tollából valamilyen komoly vezérelket olvastam volna, kivéve külföldi lapokban, ahol igenis szóhoz jutnak a kiváló női szellemek.

S ha most azokról az asszonyokról szölok, akik a lóversenyekre járnak, nem az a szándék vezérli, hogy gúncoskodjanak. Akárhogyan el voltak önkéntesülve arra, hogy perbe szállók önmükkel e miatt, mégis tévedésben vannak. Eleget ócsárolják önmük a férfiak azért, mert a lóversenyre járnak. Minden bölcsességüket kimerítik, hogy bohonyítsák, milyen káros, sőt végzetes is a lóversenyre járás. Azután szépen kimennek a lóversenyre és maguk és ott hagyják havi jövedelmüket. Jó, ha becsületüket ott nem hagyják, ami szintén előfordul.

Kijelentem tehát teljes nyíltsággal és bátorsággal, hogy magam is járok lóversenyre. Miért ne járnék? Nincs-e annyi jó gondolatunk, nőnek ehhez a szóra. Köszöshöz, mint a férfiaknak? Bennünk is izgat a start. A futam fejlődése a mi idegeinket is kellemesen hevíti. A száguldó lovak, az izgatott közönség és mindaz az érdek, mely a lóverseny futamaihoz kapcsolódik, előtűnik is érdekes. S nem mutogathatjuk-e ott is, nagy publikum előtt szenzációs tolette-jelinket? Előnyösökben mutogathatjuk bizony azokat, mint a színházban: minden oldalról. Kinek van joga ezt rossz néven venni tőlünk, ha örömet okoz nekünk?

Más örömek is várnak bennünket a lóversenyeken. Figyelünk, gondolkodunk, nézzük a tömeget és az egyeseket. A sablon-alakok éppen olyan érdekesek, mint a rendkívüliek. El-elézem őket nagy sápadozók a kis hivatal-

nok, ha típle, melyre kiesel pénzét tette, hátul marad. Hogyan ül ki a veríték homlokára, hogy szorong, hogy kiabál. S mily érdekes nézni, hogyan ujonganak örömlakoztak. A tolongás, az izgalom, a hevület a korlátok mögött föler egy színházi látványossággal. Ettől a szemléletől semmi jögon meg nem rövidíthet bennünket semmi férfibölcsesség és semmi férfimoral, amely, mint mindenki tudja, bort iszik és vizet prédikál.

Hát a lóverseny-játék? — Ezt fogják kérdezni mindazok, akik a nőnek erkölcsi prelekezőkát tartanak arról a kérdésről. A játékl Persze, ez lényeges kérdés. Nem ártalom bevallani: én is játszom néha a totalizátornek nevezett intézményen. Sokat nem köczkázatok, pedig köczkázatlanok többet is. Háztartásomban meg sem érzem. Nem egészen nyereszkedési vágyból teszem. De mégis izgat a kérdés, hogy visszakapom-e a pénzemet és hányzorosan, vagy pedig odavész-e? Tét nélkül a lóverseny olyan, mint ahogyan a kártyajátékok képezem el pénz nélkül. A játék nem érdekel, nem izgat senkit. Ha egy kiesel, kis érdek játszik közbe, a játék is, a lóverseny is egyszerre szint kap. Az izgalom benne van a játék összes elemeiben. Egészen más szemmel, más lélekkel, más érzésekkel nézzük a fejleményeket a fordulatokat és meglepetéseket. Érdek nélkül üres kép, vak látma, tartalom nélküli való tolongás az egész. Csak akkor van igazi fogalmam az izgalomról, mely az egyeseket és a tömeget átjárja, ha magam is részese vagyok. S a mennyiben megengedhetök tartom, hogy nők éppen olyan jóggal járhatnak lóversenyre, mint a férfiak, megengedhetök tartom azt is, hogy résztvegyenek a köczkázatokban is ugyanolyan foggal.

Csak ott kezd előttem is aggodalmassá válni a dolog, amikor a lóverseny-izgalom nőknél is szenvedélylővé növekszik. A mi a főri világhoz, a platonizáció küreihez tartozó asszonyokat illeti, azokról csakugyan nem aggodom. Ezek a hölgyek a mamont igazán megbecsülni amogy sem tudják. De nincs is rá szükségük. Az ő vágyaik hamar betelnek. Küzdelmük az élettel igen csekély. Seijempárnák közt jönnek a világra és minden kívánságaikat száz léz teljesíti. Mikor föléseperednek, örömlakoznak és fejedelmek. Egész életüket egy képpel lehet megvilágítani: ott ülnek a hintó legényelmesebb helyén; elől a kocsi, hátul az ins. Így robnak végig az életen, támogatva a pénz és szolgálatkés kezek által. Még a nyereségvágy a lóversenyeken izgatja őket; a veszteséget azonban nem fájlalják nagyon. Akar veszteneik, akár nyerneik: ök a Hermina-uton robnak haza. A többiek, ha veszteneik, vagy a Csömöri-ut felé haitatnak, vagy szépen gyalog mennek, lehorgasztott fejfel.

Miért félténém én ezeket a szerencés nőket attól, hogy esetleg szenvedélylővé növekszik bennük a lóverseny-izgalom? Nem kell őket félteni semmitől. Annyi védelemben részesülnek helyzetük és születésük folytán, hogy nem szorulnak az aggodó és

Egyetértés

gondolközo emberek támogatására, intó vára.

Azokban a miveltebb és némileg is tehetősebb középosztály hölgyeit csakugyan féltetni lehet ettől. A férfiak homoly és nagyképeküdo óváására, intelmire nem kell adnunk semmit. De én, mint nő, aki magam is lóversenyekre járok és játsom is, megmondhatom bátran, hogy minden nő hagyja abba a lóverseny-látogatást, mihelyt észreveszi, hogy a szenvedély ulla van. Ha felté esaládi életét, háztartását, lelke egyensúlyát; ha harmoniában akar maradni önmagával, a világgal és az élet viszonyaival, akkor meneküljön, amig menekülhet. Mert akkor már nem kedvtelés, hanem komoly életvesztésem, mely a nő életét csak úgy darabokra törheti, mint a férfi életét.

Tudom, hogy az intó szó hiábavaló. A ki a szenvedély karmai közé jut, az már alig menekülhet. S ha ez így van — pedig így van — én is azok közé állok — lemondva lóversenykedvéseimről — akik azt kérdezik, nem volna-e jó, célszerű és idősebb a lóversenytenyésztést mássa, mint házardátékra alapítani? És nem volna-e jó a lóverseny-szenvedélyt egyszerre az egész soron megszüntetni a totalizátorrel együtt?...

Az Egészség törvénye.

— A közegészségi szolgálat rendezéséről. —

A körörorvosok igazi érdekeit szándékozom feltárni és ha lehetséges azok biztosítási módját megjelölni. Erre való tekintetből, a nélkül, hogy gúncoskodni akarnék, nem mulasztom el, hogy néha-néha ne öntsem a mostani vagy a rézibb orvosi kongresszusok műkedvelését, mibőlgy bármely egyben újat csak elker mondhattam, ha annak régebbi állása és fejlődési folyamata kellő világossággal előtűnik.

Nem szabad azt az ügyet gyűlöletesé tenni se lefele, se fölfelé. Egyrésztől kimélnünk kell mindenkinél az erkölcsöséget és respektálni az egyéniséget. Kinek a biológus hozzájárulással joggal bír, másrésztől bárhány vagy taraknak az alkotását lezsolálni, hivatalosan és rosszul alkalmazást s talán ferde kritikával kisébíteni anélkül, hogy kellő és elégedetlőképpen megokolt kritikát után más alkotást tennék a hátrányosan feltüntetett helyébe, szintén olyan eszelekmény, amelyet komolyan venni nem lehet. sőt akkor, amikor nagy, országos érdek ferog közzük, komolyan venni nem szabad.

Miről van szó? A társadalom minden rétegében, minden komolyan gondolközo és az általa életet ismerő ember előtt nyilvánvaló, hogy a közegészségi szolgálat ma nem részeseül olyan elátlásban, amintöben kellönni, ha nem akarunk továbbra is megmaradni szegényes provinciális, hanem egyenesen magyar államunk lenni. Mert hiszen csak az a állam lehet nagy és hatalmas, amelynek elegendő számu, erős, egészséges állampolgárai vannak. Hovatovább mindenki által elismert tény az, hogy a mai állapotot szüntetni kell; rendezni kell a közegészségi szolgálatot.

A közegészségi szolgálatnak két egymással szorosan összefüggő és — szerintem — egymástól sem elválasztható része van, a dologi és személyi rész. Ha az egyikről szölok, szölokünk kell a másikkól is.

Az Országos Orvos Szövetségnek a közegészségi szolgálat átalakítására vonatkozó tervében, ha máskülönbön jó volna is, az a sarkalatos hiba van, hogy — mint asszony irigyl a másikat, mert eselédet tart, vagy kényelmesebb lakása van, de hogy irigye né az opera páholyok vagy jachtok birtokosait, arról szó sincs. Ez a neme az irigységnek azok között található fel, kik a gazdagság és pompa árnyékában születtek és olyan különöz züléssel nőttek fel, melyet nines módjukban kielegíteni. Mindzen látszólagos különbség dacára az amerikai az osztálykülönbséget nem érzik, mert eszebe sem jut, hogy ily különbség létezhet.

Neki a gazdag szomerezt csak szerencés szomszéd, hajdrem rokon, aki egy helyről indulván, hamarabb célhoz jutott, mint ő. Így hát szerencés utat látan neki addig, mig ő is hozzá esztalozható, mihelyt ő is megalapította szerencsét.

Mind e világ végeresztét folyti fog ez a munka, a pénzszélés, a tökegyűjtés munkája és mindég látható lesz, különösen nagy városokban az az óriási különbség, mely embert embertől elválaszt, s amelynek neve töké!

Erről az urról azt beszéltek, hogy a felesége azt tehet, amit akar, az egész vagyon az asszonyé volt, elválás eset-n pedig egyszerre vége szakadt volna minden pompának és kényelemnek. Treuil a fényűző életből visszaterhetett volna szegényes életviszonyai közé. Előszerelete a semmittevés iránt és természetes ravaszága azt tandécsolta neki, hogy behúnyt szemmel is elérhet az ember. A világ ugy általábanban rossz embernek tartotta ezért. És csak nagyon kevesen lehettek, akik neveitök ostobasága föltött.

Vononcert asszony látta, hogy Treuil már erősen bosszanködni kezd és nem akart elég időt engedni Anaszt kisasszonynak arra, hogy most megkínözsa s ezért Givray asszony felé fordult és azt kérdezte: — Tudja ön Rosette, mikor tervezgeti a nénye a jöteknysági ünnepelet?

állta, egyelőre. — csak a személyi részszel foglalkozik és teljesen figyelmen kívül hagyja a dologi, pedig tudja van a szövetség előtt, hogy az sem jó, még szükségéből sem hiéglőt, és mégis ennek rendezését későbbre hagyja.

Ha a közegészségi szolgálatmal a közönség érdeke minden tekintetben a legapróbb részlel meg van véde, ha tehát a dologi rész a legtekélyesebb, de az ezt szolgáló egyének érdekei elhanyagoltatnak, meghomlik az egyensúly és a közönség megzámik. De viszont, ha az egészségügyi személyzetnek Eldorádót teremtnék is, azonban nem gondoskodnak a közegészségi szolgálatról, nem vedik a közönség érdekeit, ep oly hamar szétzülnek az egész.

A mai közegészségi szolgálatnál egyik sem kifogástalan, mindenkiben sok a hiba, ez pedig kétszeresen kötelez arra, hogy ha javítjuk az egyiket, javítsuk a másikat is!

Kérdés, vajon a mai társadalmi viszonyok között feltétlenül jó-e a közegészségi szolgálat államiasításához meveten ragaszkodni? Vajon ma egyáltalán lehetséges-e ezt a kérdést így megoldani? Es miután a kérdést megoldani kell, nem volna-e közelegészségi esetleg más megoldás után is nézni?

Tudom én jól, hogy az államiasítás volna a legjobbn, nem is én találtam ezt ki, mert minden nagyobbabszámú orvosi összejövetelen hangulkozva volt ez az eszme. 1855-ben Chayzer igazán szép érveket hozott föl az államiasítás mellett 1896-ban Raisz Gedeon hasonlóképpen kimagasló és nagyabszámú előadást tartott, de nyeknek voltak a többi előadók dolgozatai is és azóta is többször visszhangot kellettek az államiasítás mellett. Azonban sohasem voltak erre a viszonyok kedvezők, pedig azóta Chayzer is, Raisz is befolyásos tényezök lettek a közegészségi törvény és bizonyos értele kellettek volna saát eszméjükkel, ha lehetett volna.

Nem kell hiú ábrándoképek után szaladni, mint a minő közegészségi miniszterium, a mi „Viharos” emít, a minék az apaságához sokat tartanak just inában is indíványozhat fölben az 1896-iki meletetés országkongresszuson, nevezetesen: dr. Török János jarosorvos (Tornallyan), aztán dr. Gondos Jör jarosorvos, dr. Hoffsz István b. polgármester (Mármaros-Sziget), hanem a lehető, a keresztülvethető módokat közt kell kutanni és a mai szociális viszonyokat is figyelembe véve a legmegfelelőbb megfogadást és azt érvejesíteni.

Államunk szükségére van arra, hogy a nép olyan helyeken is nyelheszen betegségekben orvosi segélyt, a hol a szociális viszonyok miatt magánorvos nem telepedik, mert a nép vagyoni helyzete nem olyan, hogy egy orvosnak tisztességes megélhetést biztosítani tudna. Ott, a hol úgy az állampolgárok vagyoni állapota, valamint a a magyodós foka magával hozza azt, hogy a beteghez orvost hivatal, külön rendezvények előadása nines szükség, mint ahogy az adóvetérelgő is föléleges arra nézve, aki pontosan teljesíti az általa iránt kötelezettséget. Ahol a ragályos betegségekkel szemben maga a lakosság óvatoss, az egészségügyi rendezetnek is kevés tér nyílik a működésre, de sajnos, az országunk részében vannak ilyen állapotok és a népnék még sokkal kisebb része áll a tudás azon magaslatán, hogy az egészséget akkor is megbeesüljön tudna, amikor az megvan, rendszerint akkor végülk utána, amikor már elvesztette és a végüdos ekkor is csak hoveket vezet arra a gondolatra, hogy ma kuptak betegségekben szakértő orvosok által gyökérkezelték és az ország igen sok részében meg a kevés ember is nehezen szerzeheti meg az orvosi segélyt.

Az a körülmény teszi állami feladatú a közegészségi ellátást.

— Nem tudom edesem, ezekről a dolgokól én mit sem tudok, velem sohasem beszél arról — a nemem — egyszerűen meghív a többi vendéggel.

— Hogyan, hát ön nem árul a bazarban? — Soha! — Miért? — Mert gyűlölem, hogy azokat az embereket szaroljan meg, akiket ismerek... aztán meg azokat még inkább, akiket nem is ismerek.

Treuil esodálközzel eltele kiáltotta: — Ezeket neveztem aztán becsületes emberekkül!

A záránövendék élesen megjegyezte: — A szegények aligha gondolkoznak önnel!

— De talán méris, vélte Givray asszony. — Azt hiszi, érdekel az a szegényeket, hogy a pénz azelőtt öt, vagy hat kézen átment-e? Es én felteszem, hogy ezzel is csak fog, hiszen a költségeket még is csak fedezni kell.

— De ha jöt akarunk a tömeggel tenni, más módok erre nem választhatunk. — Chagny kijelentette: — Éppen ezt a tömeggel való jöteknyságot nem ismeri el Givrayasszony!... O csak azt érti, ha egyesekkel teszünk jót.

Világos, hogy a beteg állampolgárok egészségének helyreállítása, a halandóság csökkentése, a fertözö betegségek terjedésének korlátozása az államélet fontosabb, mint egyesek érdeke és így az egészségügyi rendezéséről is salus rei publice suprema lex esto!

Első sorban tehát azzal kell az állam vezetésével megbízott kormányoknak tisztában lenni, hogy az orvosok mi módon szolgálhatják kellőképpen a közegészséget? Nemcsak azzal, hogy milyen képzettségű az orvos, akire ez a nagy feladat bízva van, hanem, ami nem kis fontossága, azzal is, hogy hány az az orvos, van-e elegendő számmal arra, hogy a közegészségi szolgálatot az egész országban kellőképpen ellátsassák, mert hiába áll egy csomó sebesült közt a Billrothok Billrothja is egymaga, mert míg a fontos tudományával egy nagyon komplikált műtétet végez valamelyiken, addig mellette számosan pusztulhatnak el egyszerűbb sebeiben segély hiánya miatt.

Íme, a közegészségi szolgálat államiasításáról az Országos Orvosszövetség által készített tervezetből mindjárt a legfontosabb hiányzók, ami ugyan a dologi részhez tartozónak látszik, de már most is talán legelőször hangsúlyozandó és ez nem egyéb, mint az orvosi körök helyesebb csoportosítására.

De a mikor a tervezet az orvosoknak bizonyos hatáskört kíván, ezzel már ugyis behelyült az ügy dologi részébe is. Nem azért említem, miha helytelenittem a tervezetnek ezt a részét, mert én, aki benne vagyok, nagyon jól tudom, sokszor tapasztalom, mily nagy mértékben esik az a közölgly rovására, hogy az orvosnak, mint tisztviselőnek, éppen semmi intézkedési joga ninesen.

Az Országos Orvosszövetség tervezetének nagy hiányossága az is, hogy me: csak meg sem próbálta valamelyes átszétlő káposztatását az orvosok közt. Pedig a mostani helyzet nagyon ijesztő.

Kijön az egyetemről egynehány orvos, állást keres. Ne nézzük most a kvalifikációs elnyét egyenes sem. Mondjuk, hogy egyenő. Az egyenők öszekötötésűek olyanok, hogy megvádszadják körörorvosnak, a másikat közegei orvosnak, a harmadikat városi orvosnak. Hát eödig, de azna annak, hogy a városi orvos föltöbe tartja magát, mint a körörorvos, a törvény alatt nem legyen megkülönböztetés, ezt ne felejtessük, de már a mi most jön, ahöz szó for: az ööküdt, hatodikát kinevezik jarasi orvosnak és ez már amazoknak szakkerdekekben föltehető. A legteresebbek bejut a megyei főorvosi állásba és ez még mindenki belett fog állni. Még ez ellen sem szölok, mert tudom én jól, hogy nemcsak az egyéniséget, hanem föleg a jöteknysádjá meg a külföldiséget, de igenis hiányosnak tekintem azt, hogy ezen átalsólat átmenet ninesen.

A körörorvos marad körörorvosnak bármédig élön és így tovább; elömentekre ninesen a utasa, legalább egy eszeppel sem több, mint bármely magánorvosnak, aki vele együtt pályázik egy jarosorvosi állásra s ha ő előtte a magánorvos nevezeték ki, hat az neki föltehető lesz, pedig önként értetődik, hogy a közegészségi szolgálatához nem ért egy, mint ő.

A tervezetnek az a passzusa is a dologi részhez tartozik, hogy az orvosok „nemcsak gyögyölő orvosok, hanem egyszeresen mind egészségügyi tisztviselök is”. mert ez nem annyira jogot ad az orvosnak mint inkább kötelezettséget ró rá. A dologi részhez tartozik az is, hogy legyen csak a nyilvánartott szegényeket tartozik gyögyítani.

De ha már ez az egynehány sorból álló tervezet, amely a közegészségi szolgálat személyi részének deklarálta, annyira be-

— Az én szemem előtt egy férfi, ak nagyvívághából tesz mindent, akinék se szive, se embersége, akinék a nagysága semmi... Hú bá, megvetendö egyen, minden, amit csak akar, de nem jövevő.

— Még is mindenki megegyezik abban, hogy ugy gondolkójk... Chagny kacagva szalította föibe: — Oh uram! En elismerem, hogy épp annyi ember van az ön véleményén, mint az egyenem.

Semmittevő pillantással merle végig Sinai báró. Ő is, mint Givray asszony ugy találta, hogy a bankárnak igen szép a tartása. Barmit tett, suttogott-e az asszonyokkal, vagy Vallace Richard vedte-e, ezt teljesen szabadon és szellemmel tevé. Amikor Chagny ilyen nyugodtan látta, nem igen lühetto, hogy a báró valami nagyon bírlötök volna az üzleti közeivel. Talán is akarja játszani a kormányt, amiért az most ugy eszerben hagyta. Ezt a tökéletes nemörödomséget csak ugy lehetett megmagyarázni, hogy semmi bün nem nyomja a vállát. Es Chagny, aki a nép férfait a legnagyobb mértékben gyűlölte, örült annak a gondolatnak, hogy ez az idegen pénzember erős kezébe tartja élet mind. Ezért aztán szíveben a legözintébb háival tartozott neki.

A báró valami elevenetést akart tenni, de Vononcert asszony kérdésekkel kezdte ostorozni: — Nem tudja báró ur, melyik napon tartja jöteknysági estélyét a Balnes? — A báró szárazon felelt: — Nem asszonyom, sejtelnem sincs róla! — Az öreg la Balne herczegnő szalonja ugyánis nagyon zártkörű volt s így Sinai báró legnagyobb fájdalomra oda nem nyert bebecsátást.

Az Egyetertes tárczája

Amerikai életbölcseseg.

— Az Egyetertés eredeti tárczája. —

Az amerikai 400-asok társasága szállingözik haza — New-Yorkba. A napilapok hasábotak szentelnek a bucsúbeidek, vacsorák táncok leírásának, s azok, a kik a társasághoz nem tartoznak, molón fájlak ezeket a „society” tudósításokat.

Szinte lehetetlen, hogy az átlag amerikai mily érdeklödéssel viseltetik a „society” tárgyainak jöve, menése és eslekedetei iránt, hogy mily érdeklöt olvassa a dinérek és táncok leírását, melynek szereplő annyira különböznek töle nevelés, nézet és különösen töke tekintetében és kiket csak névleg ismer és talán sohasem látott.

Mert hogy nálunk, hol a nemesség uralkodván és kormányozván éveszadokon át, a nép ugy telinti egyes tagjait mint a fény és pompa megtestesülését, ily nemü hódolat létezik, az csak természetes.

Egy földszer visszatérése a külföldről természetesen érdeklöt mindazokat, kiknek jölette vagy gyarapodása töle függ, amint érdeklöt a fiatal uraság hazasága, a mi sokszor jelenti az egész birtok újra teremtését s a környcék felvirágzását. De hogy itt Amerikában, hol ily nemü érdeklökösök fenn nem áll, még a jobb módú emberek közül is akárhány oly élvezettel olvassa ezeket a „society” híreket, az legalább is „érdekes.”

Ennek az oka talán abban rejlik, hogy talán sehoh a világon nem él az óriási közepesosztály oly minden érdekeség nélkül való életet, mint itt, hol a mulatságra oly kevés idő és alkalom kínálkozik.

nemes rajta egyéb, mint a mi praktikus. Az amerikai vasárnap az unalom napja. Minden köz- és mulatóhely, minden színház zárva s az az európaia különösen első időben majdnem kétszerbeégt. Természetes, hogy az emberek vágyanak valami után, ami kívül esik az ő szük látókörükön.

Egyszerre fölükerekedik egy osztály, melynek tagjai elég gazdagok, hogy dolgozkoznak helyen és tesznek másféle dolgokat, melyek az alsóbb osztály képezoedését foglalkoztatják, építven nyári palotát egy elhagyott hely tetetjen 6 hét alatt, vagy evéznek nyári tengerreke saját hajójukon. Összelecsúsítják leányukat igazi grófkokkal, herczegekkel, feleveznek a Nilus vizén dahabegyekben vagy mászkálnak a japáni „virágok hegyén.”

Az csak emberi, hogy ily dolgokon az amerikai mulat. Íme az „érdekeség”, ami az ő életüköl hiányzik megtestesülve; sokkal „érdekesebb”, mint bármely regény hőse vagy hősnője, mert ez el, ez igaz!

De van még ennek egy mellék oldala is. Minden amerikai szíveben ott ég titkon a vágy, hogy ő is oda jasson, vagy ha ő nem is, a fia vagy unokája — csak egy kis szerencse és kitartás! Az egyhangú jelen sötétségét ez a vágy világosítja meg — egy háttárolt pont, mely felé törekszik, melyért küzd és tudja, látja, hogy ez nem elérhetetlen fata morgana — nem álom! Itt van előtte a sok példa, hogy munka és kitartás mit tud teremteni.

Természetes, hogy ezen érzelmek köztöl a kíváncsiságot is megtaláljuk. Akárhány barátomnak mutattam néha érdekes dolgot, a mi nem tudta figyelmet lekötni, mig az utczán sétálva oldalba könyököltem. Ott meggy Mr. Knickbocker!”, a nire ő „mad saját magán bukott keresztül, annyira sietelt saját szemével látni azt az embert, a kiröl ő annyit olvasott, vagy hallott s a ki tulajdonképen nem volt más, mint egy excentrikus divatmajom és ügyes cotillon rendező.

Azt találtam, hogy ez az érdeklödés ugyan az a fajta, mint a mivel a kis gyermek esügg a fündémeseken. Irigység, boszu és keserűség nélkül való — mert ritkán találam amerikai, aki irigylene valamit, ami távolabb van töle. Az mindennapos, hogy egy-

asszony irigyl a másikat, mert eselédet tart, vagy kényelmesebb lakása van, de hogy irigye né az opera páholyok vagy jachtok birtokosait, arról szó sincs. Ez a neme az irigységnek azok között található fel, kik a gazdagság és pompa árnyékában születtek és olyan különöz züléssel nőttek fel, melyet nines módjukban kielegíteni. Mindzen látszólagos különbség dacára az amerikai az osztálykülönbséget nem érzik, mert eszebe sem jut, hogy ily különbség létezhet.

Neki a gazdag szomerezt csak szerencés szomszéd, hajdrem rokon, aki egy helyről indulván, hamarabb célhoz jutott, mint ő. Így hát szerencés utat látan neki addig, mig ő is hozzá esztalozható, mihelyt ő is megalapította szerencsét.

Mind e világ végeresztét folyti fog ez a munka, a pénzszélés, a tökegyűjtés munkája és mindég látható lesz, különösen nagy városokban az az óriási különbség, mely embert embertől elválaszt, s amelynek neve töké!

Sinai báró családja

— ROZNYI — Irta: GYP.

Erről az urról azt beszéltek, hogy a felesége azt tehet, amit akar, az egész vagyon az asszonyé volt, elválás eset-n pedig egyszerre vége szakadt volna minden pompának és kényelemnek. Treuil a fényűző életből visszaterhetett volna szegényes életviszonyai közé. Előszerelete a semmittevés iránt és természetes ravaszága azt tandécsolta neki, hogy behúnyt szemmel is elérhet az ember. A világ ugy általábanban rossz embernek tartotta ezért. És csak nagyon kevesen lehettek, akik neveitök ostobasága föltött.

verve van dologi passzusokkal, nem jobb lett volna-e mindjárt egy teljes egészét alkotni, amiben nem érhető volna az Országos Orvosszövetség az a vád, hogy fel munkát végeztet?

A kormánytól pedig nem lehet azt kívánni, hogy ezt a fél tervezetet figyelembe vegye, sőt meg akkor sem érhetné vád, hogyha ez a fél dolgozat, a személyi rész, nem tervezet volna későbbi munkának alapul szolgáló, hanem tökéletes valami, mázhé szó nem fér, mert annak alapján csak azt mondhatnók: ime itt az egyik fele annak az egésznek, töled várjuk, hogy a másik felet megcsinád. Ha én volnék a kormány helyén, készítenék magam egy egészét.

Nem akarom tovább folytatni a tervezet bírálatát, csak még azt említem meg, hogy egy olyan nagyfontosságú testületnek, mint amilyen az Országos Orvosszövetség, nemcsak joga, de kötelessége lett volna a közegészségi szolgálat személyzetével egy feléle, mint lefele hűbékben, tüzetesebben foglalkozni, mert nem bízom, hogy olyan nem szövetségi tag, de egyáltalán orvos, akinek lelkiében ne élne az a meggyőződés, hogy sem a varmegyei főorvosnak, sem a járási orvosnak nem adható meg a legutolsó rendelkezési és a dekorum, amely őket méltán és joggal megilletné. Valamint hogy azt mindannyan tudjuk, hogy a belügy-ministerium egészségügyi osztálya oly csekély számu személyzetből áll, hogy elegendő egy a helyi munka elvégzésére, valamint a külső ellenőrzésnek kellőképpen való gyakorlására.

Elmondom, ismétlem, hogy melyek a községi (ideértve a városi orvost is) és kör-orvosok érdekei?

Legeslegelső, sürgős kielégítést parancsoló az, hogy az orvosnak arra az időre, amikor hivatásának, bizottságának egy minimális összeg, amely a mindennapi leánytér szájába adja; továbbá épp olyan fontos az is, hogy halála esetén özvegyének és árvaának nyújtsanak annyi segélyt, amely megóvja őket a koldulástól.

A másik érdek az, hogy biztosítsanak az orvos számára működése alatt is annyi jó-vedelem, amennyi képessé teszi, hogy gazdaságos hivatásának megfelelően, amúgy mindenáron gond ne vegye igénybe lelkét oly mértékben, hogy ez által megfeszített szellemi munkáját jó ténykedésben, amúgy minden egyszer emberrel függ, hátrányosan befolyásoltsák.

Végre szükséges, hogy működési köre pontosan megjelöltesse, helyesen meghatározzák.

Szándékomban megemlítek tüzetesen foglalkozni, most azonban, mint csak legfontosabból, az elsőtől tesz említem.

Az 1886. évi XXII. t. cz. 66. §-nak utolsó pontja a községi jegyzők nyugalom- és segélydíj alapjának megteremtését tette a lakosság kötelességévé és azóta a községi jegyző nyugtot, nem bírta az a gondolat, hogy mi lesz vele öregesében és mi sors vár családjára halála esetén?

Uram! Miniszter urak! Képviselő urak! Terjeszkedjétek ki a hatályát ennek a §-nek mi-rénk, községi és kör-orvosokra is!

A módorlatokat a mi varmegyéinkre jö-részt kidolgoztam és arról legközelebb beszámolok, nem mintha azt léhenn, hogy a mi megyénk állapota az ország többi varmegyéinek állapotát fedné tekintetben, csak-hogy utóbbi munkámat elbírálás tárgyává tegyem, a kérdés pedig aktuálissá váljék.

Tiszoroff, 1904. szept. hóban.

Dr. Bodnar Sándor
körorvos, tb. megyei főorvos.

— Igazán nem tudtam! ... Es mit is fognak játszani?

Bouillon asszony magyarázta most: — Phidrárt játszik! ... de hiszen két hónapja egyből sem beszélnek!

— Phidra? Teringtett! — szólt tettelet csodálkozással Chagny.

A három most Guérandé asszonyhoz fordult: — Ön lesz természetesen: Phidra?

A fiatal asszony tiltakozott ellene: — O dehogyan! ... En Arinat játszom, hiszen ez is nagyon szép! ... Phidrárt Treuline asszony játszza.

— Remélem, hogy jó drágán megfizeteli érte magát — szólt gyunosan Chagny.

— Az ülöhely ötven frank!

— Ezt szinte odajárandékozzák ... Tarsasághely emberektől Phidrárt látni, — ez nem mindennapi látvány.

Bouillon asszony merően nézte Chagnyt, vajon tréfál-e — s haragosan jelezte meg: — Ez a Chagny! ... Igazán kiálthatatlan! ... az ember összes tudja, tréfát üz-e vagy pedig komolyan gondolja azt, amit mond.

— De kérem, szólt Chagny őszinte arc-kifejezéssel, én mindig komoly vagyok ... nagyon komoly! Ismétlem, hogy nem mindennapi látvány ... es ha a szegények meg nem elégszenek arval, amit éntek tesznek.

— Ön épp úgy tesz, mintha nevetne. — mondta Vocacourtné asszony. — de mi igazán mindent megteszünk a szegények érdekében!

— Ne is beszéljen kérem róla! ... igazán nagy szerencsétlenek ... es vegte-le-mül sajnálom is, hogy én nem láthatom majd.

— És miért nem kiálthatja?

— Mert soha sem veszek részt ilyen kis jótékonyági ünnepekben.

— Talán fősvénységől? kérdezte Ansart kisasszony.

(Folytatása következik.)

KÖZIGAZGATÁS

A jegyzői állás tekintélye.

Gyakran halljuk hangoztatni, hogy a falusi társadalom vezetése a pap, tanító, jegyző hivatása és hogy ennek a triának az ő rendszeres, ügybuzgó, együttes működése képezi alapját a falu népe kulturális és anyagi haladásának.

Ennek a három tényezőnek együttes működése, az igazat megvallva, a legtöbb helyütt nincs meg: a vezető szerep fölötti hiú versengés sok faluban lehetetlenül teszi a pap, tanító, jegyző kivánatos egyetértését: sőt inkább az a gyakori tünet, hogy egyik belekötözködik a másik dolgába és különösen a pap — nem mondom, hogy nemesnek dicseretremelő kivétel — kerékkötője szokott lenni a jegyző jóvalvaló törekvéseinek.

Régebben is meg volt az áldatlan surlódás a pap és az egyház között: de az egyházpolitikai harcok ideje óta majdnem állandóvá lett az, végtelenségig nagy kárra a községnek és mindkét állás tekintélyének.

A helyi surlódások langyoskorok kikapcsolása a falu határain túl a varmegye területén: gyakran okot szolgáltat a helyi hatóságok beavatkozására, a mikor aztán rendelkezint a jegyző szokta a röviddebbet huzni, mert a varmegye hatóságai a legtöbb varmegyében nem a jegyző, hanem inkább a pap pártjára kelnek.

Ismerem több olyan főszoigabíró, aki a pap egyszeri kívánására kész volt legyelemi vizsgálatokkal üldözni a falu jegyzőjét és ugyancsak a pap beavatkozása folytán megszüntette a zárlatát, ha az a jegyző megalkodott a pap előtt és kész eszközözve szegődött akaratainak. Olyan egyházi főhatalmú soha nem láttam, amely a jegyző panasza vizsgálatot indított volna valamely pap ellen, vagy hogy eszközözve szolgált volna arra nézve, hogy a papot a jegyzővel való egyetértésre kényszerítse.

Ez a helyzet a választási rendszer kidávése: a papi állás független és így a köz-igazgatási hatósági személyek érdemeiket ahánnyal szerzeni velők szemben a következő választás alkalmával szavazatok megszerzése indokából: a jegyző azonban teljesen nélkülözi a függetlenséget s a varmegyei törvényhatóság bizottságban nem igen gyakorolhatja másép szavazati jogát, csak föllebvalóinak utasításai szerint, és jövvaló annak a szegény jegyzőnek, aki az adott utasításnak ellene cselekednek.

A belügyminiszter soha nem hárdezi egyik jegyzőtől sem politikai pártállást, jelle-lyen szavazhat akárminyen politikai nézetet való képviselőjelölre, sőt maga is föllepve ellenzék jelöltnek, de azt kevés varmegyében kockáztathatja meg a jegyző, hogy tisztújítás alkalmával a hatalmak jelöltjei ellen adja szavazatát.

A varmegyei körési nagy részében a papság képviseletét évez minden bizottságban és minden helyen, a melynek hatóköre bizonyos külső tisztséggel jár: a jegyzőtől kar azonban ezeket a tekintélyt adó tisztségeket nekiközötti lenyelték. Főispáni be-íratások, vagy miniszterjárdások idején a klerus a tisztelet küldöttségek elen jár s a megfizetelt helyes szavazatok között meg a papi küldöttség megfizetelt figyelmét. Bizottsági munkáit, tiszteletét, nagybecsű-léséről: a jegyzők küldöttsége az ilyen helyekről vagy kisorol, vagy ha hejút, minis küszönet benne: a küldöttségeket fogadó nagy férfi unottan beszél a jegyzőkhöz: de egyenként nem sokra tartja őket: mintha csak azt mondana: jó, jó, hát elfjötték t: is: nagyon szép föletek, csak aztán jól viseltek magukat és vigyázzatok a hór-utókra.

A helyi lapok hasábos tudósításokban ismétlik a tiszteletsek fölényait: ökolnyí beültek közül az egyes küldöttségeknek adott valaszokat; ezekből a tudósításokból aztán kiolvassa a falu népe, hogy a mi-niszter, vagy a főispán milyen szép szava-kaál becsülte meg a tiszteletű urat, a jegyző ur ellenben ott is az ajtó mögé he-ruíl s alig allott vele szóba a „nagy ur“.

Az ilyen es elhez hasonló esetek persze, hogy nem szolgálnak a jegyzői állás tekintélyének növelésére, melynek hatóköre mint az állam törvénynek megfelelő hatáskör nélkül való végrehajtója, amúgy sem valami nagyon élvezti a falu lakónak tiszteletteljes szeretetét.

Vessük hozzá ezekhez az esetekhez még azt, hogy egy magát fölötti istennek kepelő szolgabíró, ha esetleg „foga van“ valamely jegyzőre, leszója azt a sárga földig a falu népének es előjáróságának szentál-tára es fülhallatára.

Mert azt tudni kell, hogy az ilyen eset nem költemény, hanem megtörtént dolog; meg mindig találunk szolgabírokat, nem epen csekély számban, akik a hajdani esendhözok modorának legitím örököséül tartják magukat es azt hiszik, hogy ha go-ronbak, akkor erélyesek es ha nagy hang-on beszélnek, tudományosak.

Szertelemül felokozó hatások az ilyen dolgok a jegyzői állás tekintélyére, a mely állástól pedig azt várja mindenki, a kormánytól kezdve az utolsó napszámosság, hogy szerezzen erényit a törvénynek es legyen képviselője végő fokban az állami hatalomnak.

A jegyzői állás tekintélyének legyalogo-lása karos következményekkel jár a tiszta magyar vidékeken is, különösen a szocia-lizmus terjedése óta, de elkezelhetetlen következményekkel jár az az idegen nyelvi nemzetségek lakta vidékeken, a hol a magyar nemzeti államnak, sok esetben, a jegyző es az állami tanítón kívül nincs más képviselője. Tessenek ezeken a helyeken a meghálózott, megvalósított, a társadalom es a varmegyei hatóságok által lenezett jegy-zői fölé, hogy eredménytelj munkája az állam es a rábízott közönség érdekeit!

EGYETÉRTÉS

Es az a legesodálraméltóbb a mi köz-életünkben, hogy a törvényhozás minden alkalommal számbeveszi a falusi jegyzőt, vala-héuszer új törvények alkotásáról, a nemzeti állam továbbfejlesztéséről esik szó; de megfelelő hatáskörrel nem gondoskodik a jegyző részére a törvényhozás sem, a társadalom s a varmegyei közigazgatás pedig — tisztelet a csekély kivételnek — még ma is úgy tekint a jegyzőt, mintha ma sem volna egyéb, mint a falu kupaktanácsának esavagó diákja.

Hibás ebben a dologban a törvényhozás, a varmegye, az egész magyar társadalom es leginkább hibásak a jegyzők, akik annyira elhettellenek, hogy érdekeiknek a törvény-hozó testületben való képviseletéről nem tudnak gondoskodni.

Az idők jele, hogy az alig szervezett köz-igazgatási tanfolyamok sorra be-kelett volna csukni; tavaly bezártak lettök, az idén megszűnik a pécsei vagy a szombathelyi.

Annak idején nagy reményeket kötöttünk mindnyojan a községi közigazgatási tanfolya-mokhoz; ezek a remények bizonyosan valóra váltak volna, ha a tanfolyamok szerve-zésével rendeztetett volna a jegyzők jog-és hatásköre a községi közigazgatásban: így azonban tények igazolják, neddők munkát végzett a törvényhozás: egy középiskó-lát végzett ifjú méltán lép olyan pályára, a hol egyenlőértékes tisztség, meghecsülés kö-nyelkezi: de azon nincs semmi esodalkozó való, ha nem vállalkozik szívesen a var-megyei liberálisan szolgájává.

A belügyminiszter ebben az évben ígérte meg, hogy a jegyzők jogkörét es nyugdí-jyegét, a változott viszonyoknak megfelelően soron kívül rendezi, valóban itt is az ideje, mert ha a rendezés sokáig késül, meg meg-éjünk ebben az országban, ahol mindenki hivatalát keres, hogy a falusi jegyzőre megfelelő emberek nem vállalkoznak, a községi es közigazgatási tanfolyamokat meg kell szüntetni.

Ez a jelenség a legékesebben igazolja a községi közigazgatás jelenlegi helyzetének tarthatatlanságát.

Usakay Bálint.

Jegyzői egyleti élet.

A Fehérmegyei községi jegyzőnek egy-ülése szeptember hó 24-én Negyvenedén a me-gyéláj területén tartotta közgyűlését Szász Jó-zsef elnök elnöklése alatt. A közgyűlés délelőtti 10 órakor nyílt meg. Napirend előtt Krenyel Sándor elnök, fővási nagykövetség jegyző indítá-vára Tisza István professz es Sándor János államtitkárnak a közgyűlés, az elnöknek nevében üdvözölő tiszteletet küldött. Ezután a nyugdíj szabályz módosítására vonatkozólag a jelenlegi szabályrendelet pontjai nagyjában meghagyatták kivéve a most rendszeresített tiszteletdíj meg-kezelésében egy a községi-kör es a jegyzők fizet-ésük után vételét az alapító nyugdíjazási alapul. Egyszersmind az aljezőknek a nyugdíj-alapba való vételét a közgyűlés egyhangúlag eldölgödté. Ezután következett a községi-kör es aljezők törzestisztségének az állampénztárból leendő kiutalása iránt való kérelem ügye. Az e tárgyban való kérelmezést a községek által való visszatérítés kötelezettsége mellett a közgyűlés szintén egyhangúlag elfogadta. Végül a jegyzői választásnál ebből indítványára, hogy a Buda-pesti tartományi országos jegyzői közgyűlésben Alsótehervarmergye jegyzői kara is képviseltesse magát — a közgyűlés kimondotta, hogy a jehe főesség azon minél számosabban vegyenek részt, s a választmány tagjai közül mely nagykövetségi jegyzőnek költségei fedezésére egyenként 100—100 korona költséget szavazott meg.

Betöltendő jegyzői állások.

Kriszovai körjegyzői állás. Fizetése 1600 korona es szabadlakás, valamint általánokban 2024 korona. Határidő október 10. Kérvények a szákuhi főszoigabírói hivatalba czimzendők.

Baráthelyi (Nagy-Küküllő) mi jegyzői állás. Fizetése 1200 korona, lakás 100 korona es 16 méter föld, valamint általánokban 190 ho-tona. Határidő október 10. Kérvények a me-gyési főszoigabírói hivatalba czimzendők.

Kajári jegyzői állás. Fizetése 1480 korona, lakás, 4 hold föld, 4 méter föld es 4 méter föld rész. Határidő október 4. Kérvények a pomázi főszoigabírói hivatalhoz intézendők.

Kisorozsi községi jegyzői állás. Fizetése 992 korona, 4 hold föld, 4 méter föld es 4 méter föld rész. Határidő október 4. Kérvények a pomázi főszoigabírói hivatalhoz intézendők.

Irsa községben írónki állás. Fizetése 720 korona. Határidő október 7. Kérvények a monori főszoigabírói hivatalhoz intézendők.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

— Medgyes Lajos költőemléke. Versény György, kolozsvári professzor es maga is maga is jövenyi költő sajtó alá rendezte es bevezelő előszóval látta el Medgyes Lajos, egykori deési református pap, híres egyházi szónok es nevezetes poéta költeményeit. Medgyes Lajos a negyvenes évek közepétől a hatvanas évek végéig, főként az erdélyi részbenek mélyreható szerepet játszott. A nemzeti törekvésnek is elsőrendű bajnokja volt es szerettek, mint vonzó egyéniséget, mint hazafit, mint költőt egyaránt. Petőfi Sándorral es kora nagyjávai érintkezésben állott. A lírája a szerelemes, a szabadságunk a lírája es a poétának erős az érzelme a történeti motívumok iránt is. Mely erészű poéta volt ez a református pap es igen érde-kes életének ama részletei, amelyek arról szólnak, hogy az élyonmatás éveiben a hatalommal bátran szembeállott. Meg 1849-ben, 1850-ben is, amikor az osztrák vaskézrel folytatott minden szabadságot, Medgyes Lajos fénhasán kimondotta vé-lőnényét a nyomonoságos állapokról. Igen érde-kes es korszakbeli lírája. Egy-egy versében hatá-lom es dühűzzad es az élyonmat ország keserű-ségét lírai versekben különösen es megragadóban akkorfajti senki sem fejezte ki, mint Medgyes La-jos. A poéta es az igaz ember megérdemli, hogy emlékéit szeretettel tartsa fenn az irodalom. Ver-sény György nemes munkát végzett, amikor az

számár sirban nyugvó poéta verseit kiadta. A hi-át költők visszajárnak. Az ő igazi helyük a földön van: az eleven emberekben. A verskötet a Brassói Lapok kiadásában jelent meg. Ára négy korona.

— Tanári zsebnaptár. Megjelent Könyve Nándor Tanári Zsebnaptárának IV. évfolyama az 1904—5-iki tanévre. A naptári részben minden hónap mellett figyelemfelkeltő közl a hivatali teendőkről. Osztályozó rovatok a legezelszerűbhek, ugyanis az egymás után következő ellenőrző es osztályozó tanácskozások szerint vannak beosztva es elkülönítve. E szerint a tanár a tanulók elő-meneteli ellenőrzését mindig világosan látja maga előtt. A csinos kiállítású naptár Lévai Mór kiad-sában jelent meg Ungvárt. Ára 1 korona 60 fillér.

— Épitők zsebkönyve. (Szerezteklették Lechner Jenő es Varga László építészek. Az 556 oldalra terjedő rendkívül tartalmas munka ára köve 7 korona.)

Örömmel kell üdvözölnünk e könyvet, mely hivatta van pótolni műszaki irodalmunkban azt a hiányt, melyet eddig idegen viszonyok fölölöl külföldi, sajnos, legújabnyire német művek töltöt-tek be. A gondosan összehordott, gyakorlati szem-pontok szemeltartásával szerkesztett gazdag adatgyűjtésű a mellet, hogy a legújabb kísér-letek eredményeit tartalmazza, kiterjeszkedik a hazai építványokra, s fölölle a magyar kőhá-nyak, téglagyárak stb. termékeinek szárdási adatait, nem csekély szolgálataira iparunk fejlé-désének. Szerzők rendkívül gondos halmazták össze az összes építészügyi törvényeket, hatóság-i elhatározásokat, díjazásokat, a legmodernebb építési szerkesztetke is kiterjesztve figyelemmel, közik az összes szerkezeti méreteket, súly- es hord-képességi adatokat, az ipari munkák árelmezését es az egységáratok stb. Lechner Jenő es Varga László könyve egyaránt nagy nyereség a mérnö-köknek, építészeknek, építőmestereknek, palérok-nak, iparosoknak, biztosítási becsülőknek, sőt az építelőtöknek is. Reméljük, hogy e munka ki fogja szorítani a magyar lírán eddig szelében használt német lírán irányú könyveket, melyek a mellet, hogy idegen viszonyokra vonatkozó adatokat tar-talmazznak s elvonják építőink figyelmét a hazai (erméhektől, főleg kisebb képesítésű építőknél, palérok, közművesek stb. még a magyarosodásnak is erősen utálják. A könyvet Singer es Wolfner adja ki.

— A magyar liturgia története. A magyá-református egyházban napirenden van most az egyházi liturgia kérdése. Ezzel a kérdéssel mi is foglalkozunk es annak a véleményünknek ad-unk kifejezést, hogy ezt az igen fontos kérdést nem kövűlésekkel, nem értekezletekkel, hanem komoly szakmunkával lehet eldönteni. Így ilyen komoly mű az a vasok kötet, mint Sörös Béla, a budapesti királyi országos gyűjtőfogház lelkesze-rit es adott ki abból az alkalomból, hogy a buda-pesti (teológiai intézetben a Kovács Albert hatá-lyal megüresedett gyakorlati teológia tanszékére pályázott. Ezt a tanszékét kedden fogja betölteni a most ülésező dunaméltéki egyházkerület köz-gyűlése. A fiatal lelkes munkája tehát kétszeresen is aktualis es már e két szempontból is meg-érdemli a figyelmet, mert egyáltalában nem lehet köz-műbös sem a dunaméltéki kerületre, sem az egyetemes egyházra nézve, hogy ki lesz a Kovács Albert utóda. De tekintve most attól, önmagában is érdekes es becses is ez a munka, mely csak az első kötele egy megkezdett nagyobb munkát. A naprendben lévő egységes liturgia ügyét nem viszi irányba dölre ez az első kötet, mely, mint a címje is mutatja, a magyar liturgia törté-velével foglalkozik. De aki ezt a kötetet megírta, arról mindenesetre le lehet tenni, hogy méltó munkása a gyakorlati teológia tag mezejének s joggal lép sorba sorba, kik a gyakorlati teolo-gia tanszékének aspiránsak. A fiatal író káuzus nélkül indult el, mint e szavában maga is említi, mert a magyar protestáns irodalomban ez az első ilyen irányú mű. A kereszténység behozatá-ról a XVI-dik század végéig vezeti le Sörös a magyar liturgia történetét es méltánvaló szor-ozatossá gyűjtötte össze mindazokat az adatok-t, melyek eddig a különböző könyvtárakban el- voltak rejtve. Eppen azért ez az első kötet nem annyira a liturgiának taralmi részét tárja fel, mint inkább magá a történeti emlékeket szolá-talja meg. A munka csinos kiállításban a Hor-yvánsky könyvkiadóhivatalában jelent meg s a szerző tulajdonja.

— A Jogállam. ez a kitűnő jogi szemle, melyet dr. Baumgarten Nándor es dr. Gyó-ny Zsigmond szerkesztettek, októberi legújabb füzetét Simon Ákosnak az „Alkotmány- es jogtörténeti tanácsa Magyarországon“ című tanulmányával kezdte. Van érdekes cikk a mezőgazdasági munkásságvédelemlről es egyéb szá-mu nagyérdemi közemény között különösebb figyelmet érdemel a magyar jogtörténet nagyköv-letélyű kapacitásának, dr. Edvi Béla Károly-nak „Jogtörténet“ című czikke, amelyet mai szá-munkában mi is közlünk.

— A Kassai szent Mihály-kápolna. Ez a czime annak a hatvan lapra terjedő kis füzetnek, mit Mihály József es Tűz A kassai könyv-és zeneműterheségek adott ki abból az alkalomból, hogy Pabics Zsigmond kassai püspök, a kassai szent Mihály kápolnát, ezt a kétszáz éves műr-méket eredeti állapotba visszahálította. E szerint ez a kis füzet kizárólag ezzel a kápolnával fog-lalkozik s lírája a kápolna szükségét, helysét s annak történetét. A füzet ára egy korona.

— Kereskedelmi Jog című új folyóirat indult meg, melynek főszerkesztője Grecsik Károly királyi királyi bíró es a felelős szerkesz-tője dr. Bender Béla ügyvéd. A lap a „hittel-tervények“ énevezés alatt ismert jogi ágakat (keres-keletelm-, válto-, csőd-, parjog stb.) művel, rész-letelesen közölve a hazai es külföldi joggyakorlat-t is.

— Három új regény jelenben kezd meg Her-zeg Ferencz lírája, az új idők az október—decem-beri énevegyed. Az első Gardonyi Géza írta, a második Zöldi Márton, a harmadikat egy dán poéta: Edár Carit. Ugyanabba a számba írtak még novellát Herzeg Ferencz es Albiay Katalin, köte-ményi Göbel Rinsya es Harsányi Kálmán, továbbá különböző irányú cikket Lyka Károly, Malonyi Dező es dr. Szabó Zsigmond. Van ennek a szá-m-nak egy grönöryi szemes mímelleklete: Neogrady Antalnak „Útolsó virágok“ című képe, a mely az új időknek készült, továbbá képek Herkommer, Lotz Károly es Kaulbach Ferencz eszejéből, nemkülön-ben egy sereg megrajzolt aktualitás. Az énevegyed kezdete a legjobb alkalom megismerkedni az új idők szellemével es irányával. A ki ezt óhajtja, annak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10.) kívánására ingyen küld mutatványsszámot.

Szerkesztői üzenetek.

(Levélben nem válaszolunk, de e rovatban a hoz-zánk intézett tudakozásokra készséggel felelünk előzetesnek. Kézírtat nem ad vissza a szer-kesztőség.)

Sárka. Este egy kicsit sírdogálni, ráborítani a vánkora, korántsem olyan veszedelmes a kis le-ányra, mint a milyen szomorú lenne, ha mosolygni tudna, a mint a mamája megdől. Az pedig, hogy ebből az esti sírdoglásból valaki arra mert követ-keztesse, hogy egy kis szerelom is van a dologban, az éppen nem baj, a mint hogy az sem volna vég-zetes szerencsétlenység, ha valóban így volna. Arra a kérdésre azonban, hogy miért lehetne ezt a gyamat eloználni, nehéz felelni. Talán tényleg van valami a dologban, mert a szerelomtól leginkább akkor akar szabaddalni az ember, a mikor már nem lehet, vagy ha már másékat nem lehet megállítani, legalább önmagával lieti el, a mit senki más is nem hisz. Tegye csak a szívére a kezét! es legyen őszinte, legalább önmagához s mélyen így tisztában van a helyzetével, azonnal könyöböz lezz a dologt másokkal szemben elintézni. Mert hát abban van ám egy kis igazság, hogy ezt a gyönyörű érzelmét nem kell pontos szemek előtt titogtatni. De ha az a valaki, a ki észreveszi az esti sírdogálásokat, a mamája, vagy éppen más Valaki, akkor talán nem is kell belőle olyan nagy tiltak csinálni.

Sz. Márta. Szólnok. Soltsor a legrosszabb szomszédunk es a legjobb barátunk is még szá-zszor rosszabb tanácsot ad az a csesdes, hosszú órákon át éroszkolhat öntépelődés, a melynek a saját maga iránt való bizalmatlanság a kezdete es az em-berekbe vetett hitnek az elvesztése a folytatása. Egy általában nem olyan rossz a világ — bármilyen rossz is, megengedjük — hogy mindenki mindig csak azon törje a fejét, mivel ökolhátna minél több bosszúságot es szenvedést az embertársainak. Ez a lík így együtt élünk ebben a [siralom] völgyében, fölg-meddig már meg is csak megszoktuk, kissé ta-lán meg is szerettük egymást, meg könnyűnek is vagyunk vele, hogy minél nagyobb békességben él-jünk, így aztán kölcsön feleljen egy kis szívséggel, sőt melegséggel is elvárhatunk egymástól. Azt his-zünk, hogy az emberek mind jók szellettek es a körülmenyek hídégetik el őket egymástól, a mikől még távolról sem szabad azt hinnie, hogy a legdől-zőbb elengésnékedben élünk. Egy kis elmezással önkök rá kell jönnie, hogy ha vannak is szomorú, borús délutánok es ha a gond meg is ronlja az ősi éjszakai álmat, azért még lesznek napnaprasor nap-ok es csillagfényes éjék is, a mikor egészen más-képp lesz, mint a hogy most látja a világot — a mikől nem azt szabad megint követelnetni, hogy az megjavul talán, nem, on látta rosszal az előbb-üdvözletet köszönjük es viszonzunk.

M. O. Szabadka. Az 1901. évi XXXIV. törvény-cikk rendelkezése szerint a magyar korona terü-letén készült minden lík lígygyert — kaliber es nagyságra való tekintet nélkül — forgalomba hozat-tal előtt ellenőrzési képtelenségét kipróbálás végett megvizsgálás es ezt a vizsgálatot a gyégyverő al-kalmazott próbálkozás igazolja. Hasonló vizsgálat-készítők a magyar korona területére behozatott kézi lígygyereket is, ha azoknak más állam hatóságai el nem látta. Hogy mely állam hatóságának proba-bélyezést keltenetik a magyar korona országában érvényesnek, azt a miniszter rendeleti után szokta szabni.

V. A. Kolozsvár. Nem kaphatja meg csak abban az esetben, ha egyenesen a kiadóhivatalra írt el. L. A. Szeged. A fnyajlat es jegyzőkönyv gyártás-át iparszerűleg foglalkozók, hatékonyabb részére szükséges iparsöt éppen úgy, mint rendszerint egyéb iparágaknál is történik, az szűkebb helyett csakúgy három százelet szódával denaturálják. Nevezetesen való denaturálás csak az igény jogosult iparos határozott kérelmére kivételesen engedélyeznek.

H. Za. Keszthely. Ha az adómentes beszer-zendő benzín motorok hajtásához szükséges, futók beltelezőndő es alkalmazásban lévő benzín motor-nak részére, annak legnagyobb működési képes-sége, valamint az óráknál leggyorsított benzín legna-gyobb merve. Ezek az adatok annak a négyvá-nyak bizonyítványával kell igazolni, mely a motort készlettel; bejelentésnek továbbá az órák megköszö-nételes száma, melyeken át a motort napoknál üzemben tartják.

A. M. Szeged. Igen, meghajlik azok is, a kik havonként fizetnek elő, ha előzetesen két pár nap alatt behálidni.

N. G. Keresztúr. Tartoznak lementálni. Az ide-voantózkodó miniszteri utasítás ugyanis így hangzik: Munkázok a czépek es üzletekbenek, kik a katonai kincstár részére eszközendő es nyitvánon tárgyá-landó szállítást, vagy ábrélteti üzletben, vagy pedig építkezési munkálatban, mint vállalkozók részvevő kívánának, tartoznak abban az esetben, ha a tárgya, líst vezető katonai hatóság őket nem ismeri, meg-bizhatalóságnak es szállítási képességüket tanúsó igazolványt bemutatni.

E. D. Vártelek. A „Nagy háború“ egyik lezz a legújabbakban megjelenő könyveknek. A diszkutées peidányt csak abban az esetben kööltheti meg a kiadóhivatal, ha nagy koronát előre beszáll a disz-kutés költségeinek fedezésére.

Üzleti heti szemle.

Gabonauizlet.

Az időjárás a folyót hét folyamán gyakorabban változó, nagyobbára azonban boros es esős volt. A hőmérséklet kezdetben erősen esőként, több azonban ismét emelkedő volt. A mezőgazdasági helyzet kedvezőbb es a mezei munkálatok is kellemes fönynek. A vizzállás ismét jelentke-nyebb mérvben esőként. A külföldön az időjárás ugyancsak esős

KIS HÍRDETESEK

TELEFON 706.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közlítettik

TELEFON 706.

Nevelőöket
oktatás, gyermeknevelés, tanítási módszerek, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Gimnáziumi
kereskedelmi, reál- és polgári iskolák tanterveinek, legújabb módszereikről, tanítási és tanítványnevelési módszereikről, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Polgári, reál- és polgári iskolák tanterveinek, legújabb módszereikről, tanítási és tanítványnevelési módszereikről, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Női kelengyék
szükséges tárgyak, ruhák, kiegészítők, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Dél- és délnyugati
széljárások, időjárásjelölés, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Orosz nyelv
tanítás, nyelvtan, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Ajtók és ablakok
javítás, cserézés, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Kelemen Mór
szobrász, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

2 darab
szükséges tárgyak, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Ajtók és ablakok
javítás, cserézés, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

2 darab
szükséges tárgyak, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Ajtók, Ablakok
javítás, cserézés, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Falura
szükséges tárgyak, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

A KI
szükséges tárgyak, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

A KI
szükséges tárgyak, Kéri Sándor 44 év óta fennálló intézete, Bpest, Király-utca 73. 49661

Magyarországi Pénzintézet
Ne kellejük Pénzünket külföldre!
dupla költséggel, 10 évig tartó kölcsönökkel

SCHÖNWALD IMRE
magyar órásmester és ékszergyártó
PÉCSETT, 25.
vásárolhat. Készíttet, mert nem felszólított a pénz visszafizetéséért.

Mauthner Ödön
Budapest, Rottenbiller-utca 33.
Őszi vetésre való gabonafélék

buzafajtákra
A jeles riethi-buza (Szakállas-buza)
Tresor Hybrid buza, mely a Lehmleib- és a Tresor-buza keresztezéséből származik.

Tiszavidéki vetőbuza.
Jász Nagykun Szolnokvármegyei Gazdasági Egyesület értékesítési szövetkezete

Dr. Kajdacsy
gyógyászati segédanyagok készítője

Titkos betegségek
gyógyítására legújabb eljárásunkkal 26 év óta szerzett kórközi és magánorvosi tapasztalat alapján

Dr. Kajdacsy
gyógyászati segédanyagok készítője

Qapto
hajvix

ANKER
Elet- és Járadék-Biztosító Társaság.
Bpest, VI., Deák-tér 6.

Barack-szesz, Barack-erőné, Barack-cognac
Különlegességét, Rendkívül finom zamatos itala miatt. Készíttet, mert nem felszólított a pénz visszafizetéséért.

Borsajtólók
Mabilis rendszer, kettős áttételi folytonos működésű szerkezettel a legteljesebb kivitelben.

SZÜCS ZSIGMOND-nál
Budapest, Nagymező-ú. 68.
Orosz árak, kedvező fizetési feltételek. Arjegyék ingyen és bérmentve.

Nincs többé ASTHMA
Párizsban a legújabb eljárásunkkal 26 év óta szerzett kórközi és magánorvosi tapasztalat alapján

A Franklin-Társulat kiadása Budapest.
A MAGYAR REGÉNYIRODALOM KINCSESHÁZA.

Dr. Garai Antal
Biztos gyógyulást keresőknek
nem betegségben szenvednek

Nagy jövedelemre
tehhetnek szert mindazok, kik a KURUC ÚJSÁG nyolcvan való elárulását és terjesztését fogadják meg.

Grand Prix. Párizsi világtárlás 1900.
Kwizda Ferenc János
Kwizda-féle szabadalmazott Pneumatikus-lábszárvédő Lábszár-védő gumiből és legelőbőrrel

Magyar Regényirok képes kiadása
SZERKESZTI: MIKSAZTH KÁLMÁN.

A SZÁJ ÉS FOGAK ÉSZSZERŰ ÁPOLÁSÁRA:
EUCALYPTUS SZÁJVIZ
Dr. FABER C. M.

